

Aastaaruanne 2014

Raamatukogu nimi: Sõmeru raamatukogu
Elanike arv: 2572

1. Põhilised tegevussuunad

Üheks tähtsaks sündmuseks Sõmeru raamatukogus 2014. aastal oli direktori kohusetäitja nimetamine direktoriks. Nimelt läbis 2013. aastal raamatukokku tööle tulnud Reelika Alert Eesti Rahvusraamatukogu poolt läbi viidud raamatukoguhoidja kutsekoolituse, mille raames sai ta teadmisi ja oskusi nii raamatukogundusest ja infoteadusest, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia rakendamisest raamatukogus, kogude kujundamisest, kirjeldamisest, säilitamisest, kogude ja informatsiooni kättesaadavaks tegemisest ning eesti raamatu, bibliograafia ja raamatukogunduse ajaloost.

Spordiaastale kohaselt tähistas raamatukogu kooli algust ühe lustakalt tempoka võistlusega. Nimelt toimus 1. septembril võistlus nimega RaamatuRalli, mis oli eelkõige suunatud lastele. RaamatuRallil pidid võistlejad otsima raamatutest vastuseid põnevatele ja huvitavatele küsimustele, tehes seda kärmelt, sest ka kiiruse eest sai punkte.

2015. aastal on plaanis keskenduda kasutajakoolitustele ning kindlasti jätkata ka töötubade korraldamist ja läbiviimist, sest lähtuvalt eelmise aasta kogemusest võib öelda, et kokku saamine ja üheskoos enda kätega millegi meisterdamine on endiselt/jätakuvalt populaarne, hariv ja tuju tõstev.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude tegevust reguleerivad dokumendid ja nõukogud:

- Rahvaraamatukogu seadus
- Avaliku teabe seadus
- Sõmeru valla raamatukogude kasutamise eeskiri. *Vastu võetud Sõmeru vallavolikogu poolt 22. veebruaril 2011. a, määrusega nr 23.*
- AIP kasutamise eeskiri. *Uuendatud 10. oktoober 2011.*
- Sõmeru raamatukogu põhimäärus. *Vastu võetud Sõmeru vallavolikogu poolt 20. septembril 2011. a, määrusega nr 33.*

Raamatukogu tegevus ja arengusuunad on sisse kirjutatud Sõmeru valla arengukavasse kuni aastani 2025.

2.2 Eelarve

Põhieelarve	Seisuga 31.12.13. €	Seisuga 31.12.14 €	Muutus %
Eelarve kokku	27 051	21 485	- 20,6 %
Personalikulu	10 125	11 267	+ 11,3 %

Komplekteerimiskulu	9249	8314	- 10,1 %
sh OV-lt	4833	4116	- 14,8 %
sh riigilt	4366	4198	- 3,8 %
sh OV-lt			
sh riigilt			
Infotehnoloogiakulud	200	200	0 %

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Summa

2.3 Struktuur

Sõmeru raamatukogus töötab üks inimene - raamatukogu direktor. Alates 1. novembrist 2013 on Sõmeru raamatukogu avatud esmaspäevast reedeni kell 10.00-18.00. Tagasiside lahtiolekuaegadele on olnud positiivne. Eelkõige seetõttu, et nii jõuavad paljud inimesed ka peale tööpäeva lõppu raamatukogu külastada.

2.4 . Personali juhtimine ja areng

Muudatusi ei ole olnud.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest 2014

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundi de arv (koolituse pikkus)	Raamatukogu-hoidjate arv, kes osalesid täienduskoolitusel	Koolituseks kulutatud
Sõmeru raamatukogu	7	40	1	24 €

Koolituse teema	Korraldaja	Osavõtjate arv
Raamatukoguhoidjast õppimise toetajaks	Tallinna Ülikool: Infoteaduste Instituut	1
Lääne-Virumaa Keskraamatukogu täienduskoolitused	Lääne-Virumaa Keskraamatukogu	1

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu korraldab regulaarselt maakonna raamatukoguhoidjatele suunatud seminare, mis on alati harivad, huvitavad, infot pakkuvad ning ka meelelahutuslikud. Sellised kokkusaamised on alati inspireerivad ja motiveerivad.

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised (ettekanded, loengud, koolitused)

2.4.3 Erialahariduse omandamine

Raamatukogu direktor läbis 2013.-2014. aastal Eesti Rahvusraamatukogu poolt korraldatud raamatukoguhoidjate kutsekoolituse.

2.4.4 Töötajate tunnustamine (*nt parim maaraamatukoguhoidja, KuM-i tänukiri, maavalitsuse- või KOV-I tunnustus vm*)

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

2.5.1 Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht

Raamatukogu asub 2010. aastal valminud ruumides Sõmeru alevikus, vallavalitsuse, päevakeskuse ja klubiga ühes majas. Lähedal asub tervisekeskus, kool, lasteaed ja kauplus.

Raamatukogu ruumid vastavad kõikidele hoiustamistingimustele – mööbel on uus ja kaasaegne, perioodika väljapanemiseks kasutatakse spetsiaalseid kappe, riulite kohal on lisavalgustus ning välja käivad lauad. Eraldi nurk on lastele ning ruum muusika kuulamiseks. Raamatukogus asub ka AIP, kuue kaasaegse arvutiga. Ruumid on õdusad, hästi valgustatud, hea ventilatsiooniga ning stabiilse temperatuuriga, hoones on kasutusel maaküte. Uuendamist vajab ainult direktori töökoha arvuti.

Raamatukogu jääb paljudele põhikooli lastele koduteele, mis toetab raamatukogu külastatavust. Raamatukoguga samas majas asub ka päevakeskus, mille kasutajad on aktiivsed raamatukogu külastajad.

2.6 Raamatukogu arendustegevused

2.7 Raamatukogude koostöö

Sõmeru raamatukogu on palju aastaid teinud koostööd Sõmeru lasteaiaga – rühmad käivad raamatukogus lugemistundides ja teemapäevadel. 2014. aastal külastasid kaks lasteaiarühma raamatukogu kokku seitsmel korral. Külastuste eesmärgiks on anda lastele võimalus raamatukoguga harjumiseks (kuidas käituda, kuidas raamatukogu toimib), tutvustada huvitavaid raamatuid ning harivalt meisterdada, mängida jne. Nii viidi läbi raamatukogu tunde erinevatel teemadel, näiteks Linnud, Raamat on minu sõber, mängiti Kuldvillakut, peeti maha Volbritrall, osaleti ettelugemispäeval ja lahendati jõulumõistatust.

Üheskoos Sõmeru põhikooli kooliraamatukoguga püütakse katta õpilaste lugemisvajadus koolivälise kirjanduse osas.

Koostööd tehakse ka Uhtna raamatukogu ja Lääne-Virumaa Keskraamatukoguga - RVL teenuse näol.

Ürituste planeerimisel ja läbiviimisel on abiks keskusehoone tegelusjuht Siiri Saarmets.

3. Kogud

3.1 komplekteerimise põhimõtted (tasakaal) ja uuendused (sh e-teavikud)

- annetuste osakaal kogude juurdekasvust
- kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Kogude komplekteerimisel lähtutakse eeskätt lugejate vajadustest ning nende poolt tehtud ettepanekutest. Oluline on jälgida ajakirjanduses ilmunud raamatute arvustusi ja edetabeleid. Klassivälise kirjanduse soetamisel tehakse koostööd kooliga ning kooliraamatukoguga.

Fondi ei ole 2014. a jooksul ümber paigutatud, korrastamisel lähtutakse iga eksemplari korrasolekust ning kaasaegsusest (aasta jooksul kustutati 196 eksemplari). Kogu raamatukogu fond asub avalikel riiulitel nn tagavarafondi ei kasutata ning selleks puuduvad ka vastavad ruumid. Ajakirjadel säilitatakse kolm eelnevat ja jooksev aastakäik, ajalehtedel jooksev aastakäik. Erand tehakse ajakirjale Kroonika – säilitades eelnev ja jooksev aastakäik.

Raamatuid osteti juurde 547 nimetust, kokku 550 eksemplari. Annetusena saadi 32 raamatut. Ilu- ja lastekirjandust saadi fondi juurde 395 eksemplari. Eelmise perioodiga võrreldes on juurdetulnud raamatute koguhulk veidi väiksem, kuid sellel ei ole kindlat põhjust. Tellitavate raamatute hulk sõltub eelarvest, lugejate soovidest ja raamatukogutöötaja hinnangust tellitavatele raamatutele.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Komplekteerimisel kasutatakse peamiselt keskkogu kaudu tellimist – tellimused sisestatakse URRAMisse. Järelkomplekteerimise puhul kasutatakse ka vanaraamatukaupluste veebikeskkondi. Otseoste tehakse raamatukauplustest. E-teavikute ostmine on seni puudunud, raamatukogu kodulehel on lingid e-raamatute allikatele.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodika tellitakse otse väljaandjatelt ning arvestatakse Kultuuriministeeriumi määruse ja lugejate soovidega.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid tellitakse läbi keskraamatukogu, valiku teeb raamatukogu töötaja.

Kataloogid (arendused)

4. Raamatukoguteenused

Raamatukogus saab lugeda üleriigilisi ja kohalikke ajalehti ning kasutada AIP arvuteid. Laiema huvi korral tutvustatakse raamatukogus valla detailplaneeringuid. Lugejaportaali (lugeja.ee) kaudu on võimalik pikendada teavikute tagastamistähtaega kolmel korral, lugejapiletina on kasutusel ID-kaart. Sisse saab logida raamatukogus antud paroolide või ID-kaardiga.

Olemas on oma koduleht, mida uuendatakse regulaarselt ning konto suhtlusportaalis *Facebook*. 2014. aastal uuenes raamatukogu koduleht ning iga kord kui raamatukokku saabub uusi raamatuid, lisatakse kodulehele ka nendest nimekiri, samuti saavad kõik, kes jälgivad Sõmeru raamatukogu Facebook'is, teada uute raamatute saabumisest.

2014. aasta sügisel viidi raamatukogus läbi küsitlus, mille eesmärgiks oli teada saada, milliseid ajalehti/ajakirju nad eelistavad ning milliseid võiks raamatukogus lugemiseks veel olla. Küsitluse tulemusena selgus, et vähemalt see osa lugejatest, kes küsitlusele vastasid, on rahul raamatukogus leiduva perioodikaga. Vastanute soovidest lähtuti ka perioodika tellimisel 2015. aastaks.

Kuna Ubja külas raamatukogu puudub, siis on Sõmeru vald leidnud viisi, kuidas ka Ubja küla inimesed saaksid raamatuid lugeda (eriti puudutab see vanemaid inimesi). Nimelt käib Sõmeru raamatukogu direktor kord kuus Ubja Päevakeskuses, viies sinna eelnevalt Sõmeru raamatukogus kokku pandud valiku raamatutest ning annab külaelanikele võimaluse raamatuid laenutada. Selline raamatuid täis punase kohvriga teise külla rändamine on nimeks saanud *Raamatukohver*.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine (AIP-i kasutamine)

Avaliku teabe kättesaadavus tagatakse raamatukogu lahtioleku aegadel.

4.2 Raamatukogu kasutamine (üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte - teenuste üldiseloomustus, kasutajaarvestus, jmt).

Raamatu- kogu	Lug-d 2013	Lug-d 2014	Muut us(+/-)	Külas- tused 2013	Külas- tused 2014	Muutus (+/-)	Virtuaa lkülas-d 2013	Virtuaal- külas-d 2014	Muut us(+/-)
Sõmeru	534	514	- 20	10443	7568	- 2875	10	783	+ 773

Raama- tukogu	Laenut-d 2013	Laenut-d 2014	Muutus (+/-)
Sõmeru	15877	13775	- 2102

Lugejate arv võrreldes eelmise aastaga on veidi väiksem, sellest tulenevalt on 2014. aastal olnud ka raamatukogu külastusi ja laenutusi vähem. Muutus võib tingitud olla valla üldisest elanikkonna vähenemisest.

Aktiivselt kasutatakse RVL teenust koostöös Uhtna raamatukoguga, aeg-ajalt ka Lääne-Virumaa keskraamatukoguga. Valla avahooldustöötaja vahendusel saavad raamatuid laenata inimesed, kellel ei ole võimalik raamatukogu külastada. Raamatukohvri näol saavad raamatuid laenutada ka Ubja küla inimesed.

4.3 Lasteteenindus:

Raamatu- kogu	Lug-d 2013	Lug-d 2014	Muut us (+/-)	Külast- d 2013	Külast-d 2014	Muutus (+/-)	Laenut-d 2013	Laenut- 2014	Muutus (+/-)
Sõmeru	143	137	- 6	3419	2251	- 1168	1316	1362	+ 46

Sõmeru raamatukogus on lastele oma lugemisnurk, kus nad saavad tutvuda raamatutega. Raamatukogu külastab aktiivselt Sõmeru lasteaed Pääsusilm, tutvutakse raamatukogu tööga ning üheskoos loetakse raamatuid.

Sõmeru raamatukogu direktor viib läbi igal neljapäeval toimuvaid muinasjutuhommikuid, mis on suunatud kodustele lastel ning kus toimub muinasjutu ettelugemine, meisterdamine ja mängimine. Peale seda saavad lapsed koos saatjatega vaadata raamatuid ja õppida kuidas tuleb raamatuga ümber käia.

Lasteraamatute komplekteerimisel lähtutakse suurel määral koolipoolsest vajadusest klassivälise kirjanduse osas ning jälgitakse uudiskirjanduse nimestikke.

Algklassi lastele on oluline, et neid pannakse tähele ja kuulatakse ära - nii ka raamatukogus. Sageli tulevad koolilapsed peale tunde raamatukokku, kus nad saavad raamatutest, arvutist või raamatukogutöötajalt abi õppimiseks. Raamatukogu on populaarne koht, kuhu tullakse aega veetma, muusikat kuulama ning põnevaid raamatuid sirvima.

2014. aastal lastele suunatud suurimaks sündmuseks oli kooli alguse puhul toimunud võistlus RaamatuRalli. Kui 2013. aastal võeti vastu otsus, et alla 18- aastastel on raamatukogus asuvatel AIP arvutitel mängimine keelatud (neid võib kasutada vaid õppimise eesmärgil), siis tulles vastu laste soovile, andis raamatukogu neile võimaluse ühel päeval nädalas, s.o. reedel (viimane ja lühike koolipäev) kasutada AIP arvuteid ka meelelahutuseks, tingimusel, et peetakse kinni AIP eeskirjast. Seetõttu on reedene päev laste hulgas muutunud väga populaarseks raamatukogu külastamise seisukohast.

2015 aastal on plaanis jätkuvalt tõsta lastele suunatud sündmuste ja teemapäevade arvu. Laste sooviks on, et lastenurgas oleks koht kõige populaarsemate raamatutega. Ehk siis saavad lapsed ise teistele omavanustele soovitada raamatuid, pannes nad vastavasse riiulisse. Käeoleval aastal on plaan soovitude nurk toimima saada.

4.4 Erivajadustega sihtrühmade teenused

(Siia ei lähe arvesse need erivajadustega lugejad, kes käivad raamatukogus ja kasutavad tavateenuseid. Siin on mõeldud **spetsiaalseid** raamatukoguteenuseid erivajadustega ehk liikumispuudega inimestele)

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus			
Nt ettelugemised hooldekodudes, haiglates jne.			
	Ürituste arv	Osavõtjate arv	
Teenused teistele asutustele			

Kui ei ole võimalik teenuseid kirjeldada olemasolevate tabelite järgi, siis võib tabelit muuta oma vajaduste kohaselt.

4.5 Raamatukogu kultuurikeskusena

Raamatukogu roll kohalikus kultuurielus - üldiseloostus, milliseid üritusi korraldati (sh ka näitused), teemad, arv ja sihtrühm. Peamised koostööpartnerid.

Raamatukogu nimi	Näitused/virtuaalnäitused, väljapanekud	Üritused	Üritustel osalenute arv
Sõmeru	Talveteemalised pildid Sõmeru lasteaia rühmalt "Sipsikud"	"Euroopa päev" - infomaterjalide väljapanek/jagamine	8
	Hea Raamat 2013 näitus (pühendatud lasteraamatu-päevale)	Euroopa päeva puhul Euroopa teemaliste internetimängude võistlus	4
	Väljapanek "Lihavõtted/munadepühade tähistamine"	Taimeõu	12
	Väljapanek "Kevad aias"	RaamatuRalli	8
	Väljapanek "Emadepäev"	Pärimusring „Päri minult“	5
	Väljapanek „Hea lasteraamat 2013“	Töötuba „Ajalehest punutised“	16
	Näitus „Mida teha raamatutega, mida keegi enam lugeda ei taha?“	Unenäopüüdja töötuba	7
	Näitus „Ajalehest punutised“	Advendiõhtud Laste jõuluhommik	8 4

Lõimumistegevuste ja kultuurilise mitmekesisuse toetamine (MEEDE 4, Kultuuriministeeriumi strateegiline arengukava 2014-2017)
Kui on selle meetme osas tegevusi ja tulemusi, palun lisada
Siduvad tegevused

4.6 Raamatukogu koolituskeskusena

Kasutajakoolitused arvuliselt

Raamatukogu	Rühmakoolit.arv		Osalejate arv		Individaalkoolit. arv		Osalejate arv	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Sõmeru	2	0	25	0	10	12	7	8

2014. aastal ei toimunud ühtegi kasutajakoolitust. Raamatukogu direktor, asunud antud ametikohale alles 2013. aasta lõpus, vajab veel aega, et saada aru ja panna tähele, milliseid koolitusi on raamatukogu külastajatele tarvis ning millistest oleks ka realselt kasu. 2014. aastal õppis raamatukogu töötaja külastajaid tundma, proovis mõista ja täita nende soove ja vajadusi. Selleks korraldati raamatukogus erinevaid töötubasid, kus õpiti midagi uut ja huvitavat, suheldi ja veedeti koos raamatukogu

keskkonnas aega. Raamatukogu direktor viis läbi aga mitmeid individuaalkoolitusi, mis tulenesid raamatukogu külastaja soovidest ja vajadustest.

4.7 Raamatukoguteenuse turundus (*tutvustamine*)

Millised on peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks? Millised uued? Miks?

Sõmeru raamatukogul on oma koduleht (<http://someruraamatukogu.edicypages.com/>), mida täiendatakse ja kaasajastatakse regulaarselt. Raamatukogu tegevuste tutvustamiseks on olemas ka *Facebooki* leht. Raamatukogus toimuvaid sündmusi kajastatakse kohalikus ajalehes Sõmeru Sõnumid. Sõmeru valla kodulehel on viide raamatukogu kodulehele. Link kodulehe aadressile lisatakse alates 2012. a ka lugejatele saadetavates meeldetuletuskirjades.

4.8 Bibliograafia- ja infotöö

4.8.1 Andmebaaside loomine (koduloo ja muud omaloodud andmebaasid, tehnilised arengud, veebipõhised teenused)

4.8.2 Infopäringud (järjepidev töö registreerimisel, mõned iseloomulikud näited)

4.8.3 Trükised ja veebiväljaanded (koostamine, publitseerimine, osalemine koostamises)

Kokkuvõte

Aasta 2014 oli Sõmeru raamatukogule stabiilne aasta. Endiselt on raamatukogus käimine populaarne ka laste ja noorte seas. Lisaks teavikute laenutusele võetakse osa ka raamatukogu poolt korraldatavatest üritustest. Hea meel on tõdeda, et hulgaliselt on kasvanud virtuaalkülastuste arv. Järelikult on raamatukogu üles leitud ka avarast internetikeskkonnast ning raamatukogu tegemistel ja uudistel hoitakse n-ö silm peal. Omavalitsus peab oluliseks ja soosib igati raamatukogu tegevust. Uuel aastal keskendutakse kasutajakoolituste ja töötubade korraldamisele/läbiviimisele. Kindlasti leitakse ja korraldatakse ka tegevusi lastele ja noortele.

Direktor
Reelika Alert